

Biodiversiteit heeft vele aspecten

Waar gaat het over in deze serie?

Tekst: Henk van der Scheer

Het is gebruikelijk om ieder jaar in *Bijenhouden* ook een serie over planten op te nemen. Kennis van planten(gemeenschappen) is namelijk een wezenlijk onderdeel van *bijenhouden*. Helaas heeft de redactie dit jaar hiervoor geen auteur kunnen strikken. Reden om het dan maar zelf te doen. U zult in elk nummer een artikel over aspecten van biodiversiteit aantreffen, geschreven door één van de redacteuren.

Biodiversiteit gaat over de verscheidenheid aan levensvormen in een bepaald gebied. Dankzij de evolutie is er een grote verscheidenheid aan levensvormen ontstaan. Biodiversiteit is daarmee onderhevig aan veranderingen. De verscheidenheid hangt nauw samen met de factoren klimaat en milieu. Veranderingen van die twee zijn van invloed op de mate van biodiversiteit. Een klimaatverandering wordt het duidelijkst zichtbaar in een stijging of daling van de gemiddelde temperatuur, een verandering van de heersende windrichting of die van de waterkringloop en daarmee van de bewolking en de hoeveelheid neerslag op aarde. Zo veroorzaakt klimaatverandering door opwarming van de atmosfeer als gevolg van uitstoot van CO₂ het smelten van ijs op de aardpolen. Daarmee stijgt het zee-niveau en dat bedreigt de menselijke kustbewoners. Vervuilingen van grond, water en lucht zijn een bedreiging voor het milieu en daarmee ook voor de biodiversiteit. Een duidelijk voorbeeld in dezen is het huidige stikstofprobleem in ons land met een veel te hoge depositie van stikstof-oxiden en methaan in natuurgebieden.

Een slootje in de buurt van Dalfsen met zwanen, fluitenkruid als garnering en 'waterleven'. Foto Henk van der Scheer

"Natuurherstel lukt in Nederland nauwelijks", kopte de *Volkskrant* op de verjaardag van Sinterklaas in 2019. De krant haalde de gegevens over de stand van zaken uit de jongste landelijke inventarisatie. Elk EU-land moet namelijk eens in de zes jaar zo'n inventarisatie inleveren bij de Europese Unie. Het gaat goed met de natuur aan de kust en langs de rivieren. De populatie zeehonden neemt toe en ook het aantal ijsvogeltjes groeit. Op het land is het echter duidelijk slechter gesteld. Laagveen, arme zandgronden en heidevelden hebben zwaar te lijden onder de stikstofdepositie. Grutto en Kievit gaan in aantallen sterk achteruit en sommige vogelsoorten, zoals de duinpieper en het korhoen, zijn nagenoeg uitgestorven.

In deze serie zal een vijftal gevallen worden beschreven van de effecten van veranderingen in klimaat en milieu. Dan gaat het om menselijke en natuurlijke ingrepen. In het volgende nummer van *Bijenhouden* gaat het over de invloed van konijnenkeutels en mest van grazers op het milieu en de effecten daarvan voor de verscheidenheid aan planten in een duingebied. Het tweede geval zal gaan over het stimuleren van bloemplanten in graslanden door kleine bodemdieren. Zo laten plant-parasitaire aaltjes en larven van kniptorren (ritnaalden genoemd) zich de wortels van met name de dominante en daardoor belemmerende grassoorten goed smaken. Een derde aflevering betreft het effect van plaatsen van rijen zonnepanelen op flora en fauna op zonneparken. Die parken kunnen een grote biodiversiteit herbergen. Een vierde geval gaat over het effect van klimaatverandering op bijen en hun virussen. In de VS bleken tien soorten wilde bijen door opwarming van de aarde geen nadelige effecten te ondervinden van de verschuivingen van hun fenologie en die van de bloemplanten waarop ze foerageerden. Maar ..., de verandering van het klimaat had wel invloed op ziekten, met name virussen, van honingbijen. Het palet aan ziekteverwekkers/virussen bleek variabel

Foto: LeManna

en vormt dus verschillen in biodiversiteit van ziekteverwekkers. En als laatste komt het effect van natuurlijke terreinen op landbouwgebieden aan de orde. Een natuurgebied in de buurt van een landbouwperceel kript de biodiversiteit in dat landbouwperceel op.

Het uitsterven van soorten is spijtig, maar geen ramp. Je moet leren afscheid te nemen en je erbij neer te leggen dat de wereld verandert dankzij evolutionaire processen. Ook dat er nieuwe soorten ontstaan of alsnog worden ontdekt. De natuur heeft een geweldige belevingswaarde. Als je biodiversiteit wilt behouden gebruik dan de juiste argumenten. Zeg gewoon dat je het mooi vindt. ●

“De natuur heeft een geweldige belevingswaarde.”

Duursche Waarden. Foto Adrie Hottinga